

ПОЗАШКІЛЬНА ОСВІТА

ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНОГО НАПРЯМУ У 2018 РОЦІ

За даними статистичних звітів (форми № 1-ПЗ) у 2018 році працювали **111 центрів, будинків, клубів еколого-натуралістичного напрямку, станцій юних натуралістів; 3 дитячих парки. У 6352 гуртках, творчих об'єднаннях займались 100 390 вихованців.**

Матеріально-технічна база закладів позашкільної освіти: **123 НДЗД, 66 теплиць, 27 сільськогосподарських машин, 71 зоолого-тваринницька база, 11 пасік.**

За даними річних звітів облЕНЦ: при закладах загальної середньої та позашкільної освіти України у 2018 році функціонувало близько **3959 навчально-дослідних земельних ділянок** (в 2017 році – 5352), з них – 1877 відповідає Положенню. 53 % діючих НДЗД в закладах загальної середньої та позашкільної освіти України не відповідають Положенню про НДЗД. Відсутність повної інформації унеможливило об'єктивний аналіз.

Робота на об'єктах захищеного ґрунту(за неповними даними): при закладах загальної середньої та позашкільної освіти функціонує **200 теплиць, 626 парників та 10 оранжерей.**

У 2018 році в Україні функціонували **501 учнівських лісництв** (в 2017 році 319) та **57 ланок юних лісівників**, які працюють на площі понад 26 тис. га землі.

Найбільше лісництв організовано в таких областях: Волинській – 52, Хмельницькій – 45, Вінницькій – 44 (8 ланок юних лісівників), Львівській – 43, Кіровоградській – 39, Житомирській – 32 (22 гуртка юних лісівників), Закарпатській – 28, Чернівецькій – 25, Харківській – 22, Івано-Франківській – 20, Рівненській – 19.

У 2018 р. в Україні нараховується **понад 3600 екологічних стежин**. Більшість з них має паспорти, оформлені картосхеми маршрутів.

Найбільше екологічних стежин організовано в таких областях: Вінницькій – 726, Черкаській – 550, Тернопільській – понад 400, Хмельницькій – 358, Чернівецькій – близько 300, Житомирській – 233, Запорізькій – 230, Волинській – 218, Полтавській – 189, Львівській – 156.

У 2018 році **найбільша кількість еколого-натуралістичних гуртків у закладах позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку працює в Дніпропетровській (451), Сумській (462), Івано-Франківській (351), Одеській (359), Миколаївській (364).**

Найбільша кількість дітей охоплена еколого-натуралістичною освітою в закладах позашкільної освіти таких областей: Дніпропетровської (6 436); Сумської (6 934). Миколаївської (5 614), Харківської (5 700).

У закладах загальної середньої освіти працювали **4587 гуртків** та інших об'єднань біологічного та природознавчого напрямку. Робота даних гуртків та об'єднань фінансувалась повністю або частково за рахунок бюджетів відповідного рівня (т. ч. шкільного компоненту).

У комплексних закладах позашкільної освіти екологічною освітою охоплено **29805 дітей у 1987 гуртках**.

Усього в 2018 році в навчальних закладах різних типів функціонувало **11697 гуртків**, в яких навчалось **185405 вихованців**; у 2017 – 11635, в яких навчалось 176588 дітей.

Аналіз даних профільності гуртків показав, що впродовж трьох останніх навчальних років домінуючі позиції займає екологічний (30%-32% від загальної кількості гуртків), біологічний (21%-23%), квітково-декоративний (11%-13%), декоративно-ужитковий (11%-13%), нетрадиційні нові форми (3%-4%), інші (7%-8%) напрями. **Найнижчими є позиції сільськогосподарського профілю еколого-натуралістичного напрямку (близько 6%-8%)**. На це є об'єктивні причини: зменшення кількості навчально-дослідних земельних ділянок при закладах загальної середньої освіти та зменшення кількості відділків у діючих НДЗД, відсутність зоолого-тваринницьких баз у закладах загальної середньої освіти.

Біологічний профіль. Найбільша різноманітність творчих учнівських об'єднань біологічного профілю представлена у Дніпропетровській (167), Закарпатській (98), Полтавській (79), Запорізькій (78), Черкаській (61), Сумській та Вінницькій (58), Одеській (40).

Кількість гуртків у позашкільних закладах освіти системи освіти усіх типів власності у 2018 році (у розрізі областей)

Дані

про кількість позашкільних закладів системи освіти усіх форм власності

за типами у 2018 році (у розрізі областей)*

№	Область	Усього	Профільні	у тому числі:												Комплексні
				Центри, будинки, клуби, наук-техн творч., станції юних техніків	Центри, будинки, клуби еколого- натуралістичного напрямку, станц. юних натуралістів	Центри, будинки, клуби туристсько-краєзнавчої творчості	Центри, палаци, будинки, клуби художньо-естетичної творчості	Центри військово-патріотичного напрямку	Малі академії наук учнівської молоді	Малі академії мистецтв	Клуби фізичної підготовки	Дитячі флотилії моряків і річковиків	Дитячі стадіони	Дитячі парки	Інші заклади	
1	Вінницька	53	53	8	6	1	32	0	0	0	1	0	0	0	5	0
2	Волинська	40	17	5	4	6	1	0	1	0	0	0	0	0	0	23
3	Дніпропетровська	113	82	17	12	11	29	1	1	0	3	3	0	0	5	31
4	Донецька	62	62	11	6	3	35	0	1	0	2	0	0	0	4	0
5	Житомирська	56	48	9	4	1	25	2	0	1	3	0	0	0	3	8
6	Закарпатська	30	30	4	4	3	18	0	0	0	0	0	0	0	1	0
7	Запорізька	60	60	4	2	3	39	1	4	0	3	2	0	1	1	0
8	Ів.-Франківська	54	54	7	5	4	27	2	2	1	0	0	0	0	6	0
9	Київська	70	70	4	7	2	47	4	4	0	1	1	0	0	0	0
10	Кіровоградська	77	77	4	3	1	67	1	1	0	0	0	0	0	0	0
11	Луганська	23	11	2	1	3	4	0	1	0	0	0	0	0	0	12
12	Львівська	79	79	9	5	5	45	0	5	2	1	0	0	0	7	0
13	Миколаївська	40	14	6	4	1	2	0	0	0	0	1	0	0	0	26
14	Одеська	73	61	9	4	1	34	1	0	0	1	2	1	0	8	12
15	Полтавська	70	70	13	9	8	33	0	1	0	0	1	0	0	5	0
16	Рівненська	36	10	5	1	3	0	0	1	0	0	0	0	0	0	26
17	Сумська	49	22	5	6	3	1	1	3	0	1	0	0	0	2	27
18	Тернопільська	42	42	9	2	2	26	0	1	0	0	0	0	2	0	0
19	Харківська	67	67	2	4	4	47	0	1	0	2	1	0	0	6	0
20	Херсонська	60	58	10	7	3	26	1	2	0	5	1	0	0	3	2
21	Хмельницька	48	48	5	4	6	32	0	0	0	1	0	0	0	0	0
22	Черкаська	54	54	11	4	5	25	1	0	0	3	1	0	0	4	0
23	Чернівецька	31	21	3	4	3	10	0	1	0	0	0	0	0	0	10
24	Чернігівська	47	47	10	1	5	30	0	1	0	0	0	0	0	0	0
25	м. Київ	45	36	4	2	4	17	2	2	0	0	0	0	0	5	9
	Усього	1379	1193	176	111	91	652	17	33	4	27	13	1	3	65	186

Дані

про кількість гуртків, творчих об'єднань, секцій у позашкільних закладах системи освіти усіх форм власності

у 2018 році (у розрізі областей)*

№	Область	Усього об'єднань	в тому числі за напрямками								
			науково-технічний	еколого-натуралістичний	туристсько-краєзнавчий	спортивний	художньо-естетичний	дослідницько-експеримент.	бібліотечно-бібліографічний	оздоровчий	інші
1	Вінницька	2440	597	194	163	178	940	18	1	37	312
2	Волинська	2128	594	277	266	9	778	120	0	0	84
3	Дніпропетровська	5750	1108	451	339	405	2647	122	0	9	669
4	Донецька	3603	430	195	183	267	1885	113	0	65	465
5	Житомирська	2028	654	206	99	140	746	70	0	4	109
6	Закарпатська	2083	353	322	231	67	823	175	0	4	108
7	Запорізька	3351	639	253	302	246	1321	131	0	36	423
8	Ів.-Франківська	2549	394	351	381	43	1090	90	0	0	200
9	Київська	4751	620	302	299	153	2240	233	7	54	843
10	Кіровоградська	3393	569	198	193	155	1651	179	1	26	421
11	Луганська	1053	130	59	64	52	485	113	0	11	139
12	Львівська	3646	535	256	207	199	1818	176	0	15	440
13	Миколаївська	2452	493	364	227	41	1173	91	0	0	63
14	Одеська	4120	722	359	183	188	1858	221	2	15	572
15	Полтавська	2562	471	337	189	113	1043	115	0	43	251
16	Рівненська	2230	680	151	151	84	835	165	0	1	163
17	Сумська	3466	453	462	282	185	1377	198	0	12	497

18	Тернопільська	1653	481	182	152	15	627	17	0	36	143
19	Харківська	7242	717	250	494	2606	2213	239	5	65	653
20	Херсонська	1944	378	224	184	188	688	65	0	14	203
21	Хмельницька	2500	515	255	135	172	1089	195	1	12	126
22	Черкаська	2631	516	226	197	177	1199	69	0	28	219
23	Чернівецька	1552	315	267	168	7	647	73	0	11	64
24	Чернігівська	2078	593	100	203	65	744	106	1	42	224
25	м. Київ	5119	631	111	303	556	2533	225	0	105	655
Всього		76 324	13 588	6 352	5 595	6 311	32 450	3 319	18	645	8 046

* - за даними статистичних звітів (форми № 1-ПЗ)

Дані

про чисельність вихованців у гуртках, творчих об'єднаннях, секціях позашкільних закладів системи освіти

усіх форм власності у 2018 році (у розрізі областей)*

№	Область	Усього учасників об'єднань	в тому числі за напрямками								
			науково-технічний	еколого-натуралістичн	туристсько-краєзнавчий	спортивний	художньо-естетичний	дослідницько-експеримент.	бібліотечно-бібліографічн	оздоровчий	інші
1	Вінницька	38 875	8 971	3 028	2 568	2 742	15 537	261	146	497	5 125
2	Волинська	35 212	9 254	4 474	4 612	184	13 711	1 417	0	0	1 560
3	Дніпропетровська	81 079	15 043	6 436	5 095	5 737	38 003	1 693	0	135	8 937
4	Донецька	59 425	6 744	3 154	3 342	4 735	30 966	1 444	0	1256	7 784
5	Житомирська	39 843	11 442	3 706	1 826	2 666	15 022	1 123	0	94	3 964
6	Закарпатська	33 544	5 666	5 139	3 929	971	13 321	2 602	0	32	1 884

7	Запорізька	50 150	9 292	3 615	4 556	3 707	20 611	1 312	0	607	6 450
8	Ів.-Франківська	37 549	5 559	4 957	6 064	721	16 125	1 130	0	0	2 993
9	Київська	75 515	9 441	4 983	5 239	2 460	36 439	3 464	134	878	12 477
10	Кіровоградська	56 677	9 069	3 574	3 612	2 808	27 539	2 458	27	412	7 178
11	Луганська	15 715	1 919	932	1 172	753	7 472	958	0	160	2 349
12	Львівська	57 415	7 215	3 866	3 288	2 964	30 069	2 419	0	225	7 369
13	Миколаївська	36 537	7 185	5 614	3 252	705	17 872	871	0	0	1 038
14	Одеська	63 041	10 620	5 433	2 985	3 095	29 367	2 986	31	281	8 243
15	Полтавська	43 407	7 021	5 331	3 321	2 100	19 439	1 527	0	930	3 738
16	Рівненська	33 609	9 835	2 283	2 719	1 304	13 244	1 644	0	18	2 562
17	Сумська	56 423	6 483	6 934	4 604	2 924	23 078	2 739	0	189	9 472
18	Тернопільська	24 451	6 555	2 776	2 453	269	9 273	365	0	554	2 206
19	Харківська	146 171	14 669	5 700	10 265	49 213	46 650	4 628	96	1342	13 608
20	Херсонська	31 161	5 441	3 660	3 124	3 254	11 387	747	0	254	3 294
21	Хмельницька	41 291	7 743	4 142	3 735	2 126	17 935	3 281	12	182	2 135
22	Черкаська	45 447	7 773	3 754	3 479	2 884	21 699	1 052	0	655	4 151
23	Чернівецька	24 209	4 189	3 969	3 013	145	10 042	1 637	0	169	1 045
24	Чернігівська	32 238	8 471	1 521	3 036	1 018	11 988	1 849	15	594	3 746
25	м. Київ	78 722	8 994	1 409	4 604	8 405	39 377	4 471	0	1755	9 707
Усього		1 237 706	204 594	100 390	95 893	107 890	536 166	48 078	461	11 219	133 015

* - за даними статистичних звітів (форми № 1-ПЗ)

Дані

про матеріально-технічну базу позашкільних закладів системи освіти усіх форм власності

у 2018 році (у розрізі областей)*

№	Область	Заклади, які мають											
		глядацька зала	спортивна зала	хореографічна зала	комп'ютерний класи	бібліотека	басейн	майстерня	теплиця	обсерваторія	музей	зоол-тварин база	пасіка
1	Вінницька	28	7	20	12	1	1	13	1	0	5	4	1
2	Волинська	18	2	12	9	2	0	7	2	1	2	3	0
3	Дніпропетровська	68	32	55	26	8	1	22	4	0	11	6	1
4	Донецька	32	11	32	11	5	1	13	0	0	9	3	0
5	Житомирська	20	9	10	7	2	1	14	4	0	5	5	0
6	Закарпатська	17	1	9	26	0	0	4	1	0	5	3	2
7	Запорізька	29	12	28	12	7	2	16	4	1	3	3	0
8	Ів.-Франківська	26	5	19	10	9	0	10	4	0	4	1	1
9	Київська	26	4	27	12	6	4	15	3	0	13	3	0
10	Кіровоградська	41	20	41	12	8	4	20	3	1	12	2	0
11	Луганська	12	2	12	6	2	1	6	1	0	2	0	0
12	Львівська	42	6	29	11	6	1	15	3	0	3	1	0
13	Миколаївська	25	2	15	7	2	1	9	2	0	3	3	0
14	Одеська	33	8	29	7	3	0	11	6	0	14	2	0
15	Полтавська	30	11	18	8	2	0	16	2	0	6	5	2
16	Рівненська	18	6	15	14	4	0	9	1	0	5	0	1
17	Сумська	25	7	15	9	9	2	9	6	0	9	6	1
18	Тернопільська	16	3	15	6	2	1	11	1	0	4	1	0
19	Харківська	32	16	32	12	6	2	11	6	2	15	5	0
20	Херсонська	27	9	14	9	1	0	17	1	1	6	1	0
21	Хмельницька	23	5	22	7	2	1	18	3	0	9	3	0
22	Черкаська	19	5	17	13	1	1	17	5	0	6	6	0
23	Чернівецька	17	1	12	4	2	0	5	0	0	2	1	1
24	Чернігівська	23	4	14	12	2	0	11	2	0	6	2	0
25	м. Київ	25	9	31	15	7	1	18	1	5	7	2	1
Всього		672	197	543	277	99	25	317	66	11	166	71	11

* - за даними статистичних звітів (форми № 1-ПЗ)

